

'Langs Ommelande Wegen' na 50 jaar nu online te lezen

20 februari 2025, 13:30 Voorlezen Algemeen Verhalen

Jan Rittersma schreef bijna 70 artikelen over Noord-Groningen

UITHUIZERMEEDEN - Het was een rubriek die met veel belangstelling werd gelezen en zeer gewaardeerd werd: *Langs Ommelande Wegen* van de hand van de in Kantens geboren Jan Rittersma. In de jaren zeventig, toen hij woonachtig was in Uithuizermeeden, schreef hij welgeteld 67 artikelen over zijn geboortestreek: het Hogeland. De artikelen verschenen paginagroot in de *Ommelande Courant* in de periode oktober tot april. Meestal op donderdag. Nu, na vijftig jaar, zijn deze artikelen gedigitaliseerd en terug te lezen op de website www.langsommelandewegen.nl.

door Hielko Merkus

Het eerste artikel werd geplaatst op donderdag 5 oktober 1972. Rittersma bereidde de lezer meteen voor op wat ze van hem konden verwachten. „Langs Ommelande Wegen. Onder deze titel wil ik u meenemen door ons mooie Groningerland. De ene keer iets van de geschiedenis en een andere keer weer eens iets over een vergeten gehucht. Folklore, bezienswaardigheden, oude families, mooie landschappen, boerderijen, plaatsbeschrijvingen, kortom van alles zal de revue passeren.” In het allereerste stuk ging de Meijster dieper in over wat precies de Ommelanden zijn, met speciale aandacht voor het Ommelande wapen.

In de jaren die volgden, sneed hij tal van onderwerpen aan. Zo schreef Rittersma meerdere stukken over het Groninger 'plattelandleven' in de negentiende eeuw, over het Boterdiep, over Geert Reinders, over watervloeden, over duivenpastei, Widde Wieven, over bedsteden en de spoorweg van Winsum naar Zoutkamp. Inderdaad: tal van onderwerpen werden door Rittersma beschreven. Tot, zoals gezegd, groot plezier van de lezer.

Genoten

Jan Rittersma schreef de artikelen in de jaren zeventig, toen hij woonachtig was in Uithuizermeeden. De geboren Kantster werkte destijds bij de gemeente Uithuizermeeden. Nadat hij eerder werkzaam was geweest in het zuiden van het land, produceerde Rittersma bij zijn terugkomst naar Noord-Groningen een hele reeks artikelen over zijn geboortestreek. „Voordat de serie *Langs Ommelande Wegen* werd geplaatst, had hij al zo'n veertig artikelen geschreven over plaatsen en kerken in Groningen. Ook die stukken werden paginagroot afgedrukt in de *Ommelande Courant*”, vertelt Edwin Rittersma, zoon van de destijds zo gevierde auteur. Rittersma senior kwam voor hij in de pen klom, goed beslagen ten ijs. „Hij las veel over de onderwerpen die hij in zijn artikelen behandelde. En hij trok er ook op uit. Om bijvoorbeeld in gesprek te gaan met een kooiker of klompenmaker. Met hun verhalen maakte hij zijn verhaal.” De verhalen werden zoals gezegd paginagroot afgedrukt, vaak samen met een handvol tekeningen. Die maakte Jan Rittersma ook zelf. Soms maakte hij ook gebruik van oude ansichtkaarten en tekende elementen op die kaarten na. Het artistieke talent heeft hij ongetwijfeld van zijn vader meegekregen, die leraar was aan een landbouwschool en uitstekend kon schilderen. Al met al werd er vele avonden aan de Prinses Margrietstraat in Uithuizermeeden getekend en getypt.

Een van de fraaie omslagfoto's van het Noord-Groninger land op de site met verhalen van Jan Rittersma.

Frisse schrijfstijl

Het laatste verhaal van de hand van Rittersma senior verscheen op 5 april 1979. „Daarna volgde een verhuizing naar Overijssel en kwam er een einde aan de rubriek”, vertelt Edwin, die daardoor -net als de andere kinderen in het gezin- ook in die provincie opgroeide. Zo’n 25 jaar geleden keerde hij samen met zijn vrouw terug naar Het Hogeland. Ze woonden in Spijk, Uithuizermeeden en nu Bedum. „Vooral toen ik in Uithuizermeeden woonde, werd ik geregeld door mensen aangesproken die vertelden dat ze vroeger zo genoten hadden van de verhalen van mijn vader. Wat mensen zo in die verhalen aantrok, waren vanzelfsprekend de onderwerpen. Maar vooral ook de manier waarop hij over Het Hogeland schreef. Hij had, zeker voor die tijd, een hele frisse schrijfstijl met korte zinnen. Het was allemaal goed te begrijpen.”

Eerbetoon

„De website langsommelandewegen.nl is opgezet als een eerbetoon aan mijn vader”, vertelt Edwin. Jan Rittersma overleed namelijk op 3 april 2024 in Assen, aan de gevolgen van dementie. „Pas in de laatste fase van het leven van mijn vader ontdekten we hoe belangrijk de verhalen voor hem waren. Hij had ze altijd bewaard en laten inbinden in een map. Dat wisten we wel, maar toen hij verdwaalde in zijn geest kwam hij regelmatig met de map aanzetten. Hij was er heel erg trots op. Dat opende onze ogen”, vertelt Edwin. „Het was ook bijzonder om te zien dat hij in zijn dementie heel enthousiast reageerde op bijvoorbeeld een afbeelding van de Martinatoren, terwijl hij op dat moment al veertig jaar niet meer in Groningen woonde. Groningen heeft dus altijd een grote aantrekkingskracht op hem uitgeoefend.” Edwin merkte dat zelf in december 2023. „Mijn vader had toen een heldere dag en samen hebben we die dag een rondrit door Noord-Groningen gemaakt. Langs Bedum en natuurlijk Kantens en Uithuizermeeden. We hadden de hele dag in de auto gezeten, toen ik hem vroeg of hij naar huis wilde gaan of nog even door wilde naar de Eemshaven. ‘Naar de Eemshaven!’, was zijn reactie. Daar verwondere hij zich over hoe groot het allemaal geworden is. Dat was voor hem een bijzondere ervaring, aangezien hij in de jaren zeventig in dienst van de gemeente Uithuizermeeden nog betrokken was bij de aanleg van de Eemshaven. Het was al met al een mooie dag. Een dag die ik koester.”

De familie Rittersma hoopt dat de verhalen opnieuw met veel belangstelling worden gelezen. Edwin denkt inmiddels al aan een uitbreiding. „Binnenkort ga ik samen met mijn zoon naar de Groninger Archieven om ook de veertig artikelen over plaatsen en kerken in Groningen in te scannen. Die komen dan ook op de site te staan.”